

Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

Nr. 80.913 van 11 juni 1999

A. 73.050/VIII-1177

In zake : **VAN ACKER** Valérie,

die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Jean-Emmanuel BARTHELEMY,
advocaat,
rue de la Terre du Prince 17
7000 Bergen,

tegen :

de Franse Gemeenschap, vertegenwoordigd door haar Regering,
die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Benoît CAMBIER en
Mr. Luc CAMBIER, advocaten,
J.-B. Meunierstraat 22
1050 Brussel.

DE RAAD VAN STATE, VIIIE KAMER,

Gezien het op 29 januari 1997 ingediende verzoekschrift, waarbij Valérie VAN ACKER de nietigverklaring vordert van de beslissing "van de Raad van beroep voor studietoelagen en studieleningen bij het Ministerie van Onderwijs, Onderzoek en Vorming van de Franse Gemeenschap van België, World Trade Center, Toren 1, 18e verdieping, PB 26, Emile Jacqmainlaan 162 te 1210 Brussel, welke beslissing op 18 oktober 1996 is genomen en waarvan aan verzoekster kennis is gegeven bij een ter post aangetekende brief van 5 december 1996";

Gezien de regelmatig uitgewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag van de heer HENSENNE, auditeur bij de Raad van State;

Gelet op de beschikking van 6 januari 1999, waarbij de neerlegging van het dossier en het verslag ter griffie wordt gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan de partijen en gezien de laatste memorie van de verwerende partij;

Gelet op de beschikking van 27 april 1999, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij wordt bepaald dat de zaak voorkomt op de terechtzitting van 28 mei 1999;

Gehoord het verslag van mevrouw GEHLEN, staatsraad;

Gehoord de opmerkingen van Mr. TRIAILLE, loco Mr. BARTHELEMY, advocaat, die voor verzoekster verschijnt, en van Mr. L. CAMBIER, advocaat, die voor de verwerende partij verschijnt;

Gehoord het eensluidend advies van de heer HENSENNE, auditeur;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de volgende feiten dienstig zijn voor het onderzoek van de zaak :

1. De feiten die van voor het academiejaar 1995-1996 dateren, zijn uiteengezet in arrest nr. 80.912 van vandaag.

2. Tijdens het academiejaar 1995-1996 is verzoekster nog steeds aan de Universiteit van Valenciennes ingeschreven voor een jaar "maîtrise en langues étrangères appliquées aux affaires et au commerce". Zij vraagt een studietoelage voor hoger onderwijs aan, maar die wordt haar geweigerd omdat zij haar studiecycclus beëindigd heeft. Daarop dient zij een bezwaarschrift in tegen die beslissing; bij een brief van 10 juni 1996 wordt zij ervan op de hoogte gebracht dat dit bezwaarschrift verworpen is om de volgende redenen :

" (...)

Immers, in de eerste plaats voorziet het decreet van 7 november 1983 tot regeling, voor de Franse Gemeenschap, van de toekenning van de studietoelagen en de studieleningen niet in studietoelagen voor studenten die, hoewel ze reeds in het bezit zijn van een einddiploma van het hoger onderwijs, een gespecialiseerde opleiding volgen die aansluit bij dat diploma of die onder de leiding van een promotor een scriptie voorbereiden voor het behalen van de titel van doctor of van geaggregeerde voor het hoger onderwijs.

Ten tweede kan met toepassing van artikel 1, b), van het koninklijk besluit van 17 mei 1977 geen enkele studietoelage worden verleend aan studenten die in het buitenland een opleiding volgen waarvoor in België een gelijkwaardige opleiding bestaat.

(...)"

3. Verzoekster stelt tegen die beslissing beroep in bij de Raad van beroep voor studietoelagen en studieleningen, die het beroep op 18 oktober 1996 ontvankelijk doch ongegrond verklaart. Dat is de bestreden handeling, die de volgende motivering bevat :

" (...)

Aangezien de 'maîtrise' volgens de Franse Gemeenschap van België een diploma van een derde cyclus is waarvoor geen enkele studietoelage wordt verleend (decreet van de Franse Gemeenschap van

7 november 1983 - Belgisch Staatsblad van 4 februari 1984);

Gelet op het feit dat met toepassing van artikel 1, b), van het koninklijk besluit van 17 mei 1977 - Belgisch Staatsblad van 18 oktober 1977, geen enkele studietoelage kan worden verleend aan studenten die in het buitenland een opleiding volgen waarvoor in België een gelijkwaardige opleiding bestaat;

Verklaart het beroep ontvankelijk doch ongegrond, en bevestigt bijgevolg de bestreden beslissing".

4. Op basis van een advies van de algemene inspectie van het hoger onderwijs, hebben de administratieve diensten van de verwerende partij de vader van verzoekster bij brief van 7 februari 1997 kennis gegeven van het volgende :

" In antwoord op de aanvraag die u bij de heer Richard Martin hebt gedaan om na te gaan of het diploma 'maîtrise en langues étrangères appliquées' van uw dochter eventueel zou kunnen worden beschouwd als gelijkwaardig aan een van de diploma's die in de Franse Gemeenschap van België worden verleend, wijs ik u erop dat de Algemene Inspectie van het Hoger Onderwijs na onderzoek van het haar toegezonden dossier besloten heeft dat in casu geen enkele gelijkwaardigheid kan worden verleend.

Op basis van dat diploma zou zij zich alleen kunnen laten inschrijven in de enige kandidatuur handelswetenschappen of in de tweede kandidatuur vertaler-tolk, telkens na het slagen voor regularisatie-examens.

(...)"

Overwegende dat verzoekster een eerste middel ontleent aan schending van artikel 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen; dat zij betoogt dat de motivering van de bestreden beslissing geen enkele feitelijke overweging bevat waaruit blijkt wat aan die beslissing ten grondslag ligt en dat die motivering leemten bevat wat de juridische gegevens betreft; dat zij in dat verband uiteenzet dat, aangezien het om criteria ter bepaling van de gelijkwaardigheid gaat, de door haar in Valenciennes gevolgde opleiding vergeleken dient te worden met opleidingen in België,

wat impliceert dat nader bepaald had moeten worden welke Belgische opleiding als gelijkwaardig wordt bestempeld en waarom dat zo is, wat niet gebeurd is;

Overwegende dat verzoekster een tweede middel ontleent aan schending van het decreet van de Franse Gemeenschapsraad van 7 november 1983 tot regeling, voor de Franse Gemeenschap, van de toekenning van de studietoelagen en de studieleningen; dat zij uiteenzet dat de term "maîtrise" in Frankrijk niet hetzelfde betekent als in België en dat de verwerende partij die term in zijn context had moeten plaatsen, wat het mogelijk zou hebben gemaakt vast te stellen dat de betrokkene in Frankrijk een opleiding van de tweede cyclus volgde;

Overwegende dat verzoekster een derde middel ontleent aan schending van artikel 1, b, van het koninklijk besluit van 17 mei 1977 waarbij de werkingssfeer van de wet van 19 juli 1971 betreffende de toekenning van studietoelagen en studieleningen wordt uitgebreid tot de leerlingen en studenten die in het buitenland onderwijs volgen; dat zij betoogt dat, in tegenstelling tot wat in de bestreden handeling wordt gesteld, er in België geen opleiding bestaat die gelijkwaardig is aan de opleiding die zij in het buitenland volgt en dat zij daartoe brieven citeert die de verwerende partij haar had geschreven, waaruit zij afleidt dat de in de wet van 19 juli 1971 vervatte regels krachtens de in het middel vermelde bepaling op haar moesten worden toegepast; dat zij daarop laat volgen "dat het vergeefs zoeken is naar de redenen waarom de Raad van beroep afgeweken is van het advies van de administratieve diensten, aangezien de Raad geen enkele rechtvaardiging van zijn beslissing geeft en uit geen enkel stuk blijkt dat hij een nauwgezet onderzoek zou hebben gewijd aan de onderscheiden opleidingen

(welke opleidingen trouwens?) alvorens te besluiten dat er althans enige overeenkomst bestaat tussen een ervan (welke?) en de opleiding die in Valenciennes wordt verstrekt";

Overwegende dat de verwerende partij erop wijst dat in de drie middelen in verschillende opzichten kritiek wordt uitgeoefend op de motieven waarop de bestreden handeling steunt, en die middelen dan ook samen onderzoekt; dat zij uiteenzet dat de bestreden handeling uitdrukkelijk gemotiveerd is, aangezien "ze uitdrukkelijk steunt op de overweging dat er in België opleidingen van soortgelijke aard bestaan als de opleiding die verzoekster in Frankrijk volgt, zodat aan verzoekster geen studietoelage, noch een studielening kan worden toegekend met toepassing van artikel 1, b, van het koninklijk besluit van 17 mei 1977"; dat zij benadrukt dat de overheid, wat de beoordeling van de gelijkwaardigheid betreft, over een ruime discretionaire bevoegdheid beschikt; dat zij erop wijst dat, hoewel de administratieve diensten in een nota van 4 oktober 1994 gesteld hebben dat er sensu stricto geen gelijkwaardige opleiding bestaat, zij er desondanks op heeft gewezen dat er opleidingen bestaan die overeenkomsten vertonen met het leerplan van de in Frankrijk gevolgde opleiding; dat zij daaruit afleidt dat "de Raad van beroep, die afgeweken is van een restrictieve opvatting van de gelijkwaardigheid, op basis van de stukken waarover hij beschikte en inzonderheid op basis van de aangegeven gelijkenissen met andere leerplannen, terecht geoordeeld heeft dat er voor de opleiding die verzoekster in Frankrijk heeft gevolgd in België gelijkwaardige opleidingen bestaan in de zin van artikel 1, b, van het koninklijk besluit van 17 mei 1977"; dat zij voorts van mening is dat "de Raad van beroep eveneens terecht heeft geoordeeld dat verzoekster, die reeds een diploma van licentiate bezat, geen toelage kon krijgen voor het

volgen van een aanvullende en facultatieve cyclus van 'maîtrise', die kan worden gelijkgesteld met een derde cyclus in de Franse Gemeenschap", dat "verzoekster, met verwijzing naar het aantal gevolgde studiejaar, ten onrechte stelt dat de 'maîtrise' een vierde studiejaar is dat gelijkgesteld dient te worden met het licentiaat in de Franse Gemeenschap"; dat het in Frankrijk om een einddiploma gaat en dat verzoekster, die voor het Franse onderwijsaanbod heeft gekozen, uiteraard alle gevolgen van haar keuze moet dragen; dat zij ten slotte aanvoert dat een onderscheid moet worden gemaakt naargelang het begrip gelijkwaardigheid wordt gebezigd in verband met de regeling betreffende de erkenning van diploma's dan wel in verband met die betreffende de studietoelagen en studieleningen;

Overwegende dat de bestreden handeling een beslissing van een administratief rechtscollege is waarop de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen niet van toepassing is; dat het eerste middel niet relevant is;

Overwegende, over het tweede en het derde middel samen, dat de Raad van State, in het kader van de wettigheidstoetsing die hij uitoefent in de geschillenberechting op eis tot nietigverklaring van beslissingen van rechtscolleges, de juridische kwalificatie dient te controleren, dat wil zeggen het verband dat het bevoegde rechtscollege tussen de rechtsregel en de feiten heeft gelegd; dat dit verband in casu betrekking had op, enerzijds, het begrip "maîtrise" en, anderzijds, de gelijkwaardigheid van de opleidingen;

Overwegende dat de eerste reden voor de weigering die verzoekster ter kennis is gebracht, de

omstandigheid is dat "de 'maîtrise' volgens de Franse Gemeenschap een diploma van een derde cyclus is waarvoor geen enkele studietoelage wordt verleend"; dat volgens artikel 1 van het decreet van 7 november 1983 toelagen worden verleend aan minvermogende studenten van het hoger onderwijs en studieleningen worden verleend aan studenten die reeds in het bezit zijn van een einddiploma van het hoger onderwijs en gespecialiseerd onderwijs volgen dat aansluit bij hun voormeld diploma of die onder de leiding van een promotor een scriptie voorbereiden voor het behalen van een titel van doctor of van geaggregeerde voor het hoger onderwijs; dat uit de zeer bondige formulering van de bestreden beslissing niet kan worden opgemaakt of daarbij geweigerd wordt een studietoelage te verlenen - wat zou betekenen dat wellicht een studielening verleend had kunnen worden als er in België geen gelijkwaardige opleidingen zouden hebben bestaan -, dan wel of daarbij elke vorm van steun voor de "maîtrise" wordt geweigerd; dat noch het dossier, noch de memorie van antwoord van de verwerende partij grond opleveren voor die eerste veronderstelling; dat dit eerste motief voor de weigering dan ook moet worden begrepen als een principiële uitsluiting van elke vorm van steun als het gaat om een "maîtrise", wat een diploma van een derde cyclus is; dat verzoekster op omstandige wijze heeft uitgelegd dat de "maîtrise" in het kader van de opleiding die zij aan de Universiteit van Valenciennes heeft gevolgd, deel uitmaakte van de tweede cyclus, net zoals het licentiaat, waarbij de "maîtrise" toegankelijk is voor studenten die een diploma van de eerste cyclus hebben behaald na twee jaar studie en het licentiaat toegankelijk is voor diezelfde studenten na één jaar studie; dat de "maîtrise", volgens de stukken die van de verwerende partij uitgaan, in de Franse Gemeenschap behoort tot de derde cyclus van de universitaire opleidingen; dat inzonderheid in een brief d.d. 25 juni 1996 van het Ministerie van Onderwijs,

Onderzoek en Vorming te lezen staat dat "terwijl de 'maîtrise' in de Franse Gemeenschap een diploma van een derde cyclus is, ... zulks niet (geldt) in Frankrijk, waar de 'maîtrise' het normale eindstadium vormt van een opleiding in twee cyclussen waarvan de eerste leidt tot het behalen van bijvoorbeeld een diploma van een algemene universitaire opleiding, wat een tussendiploma is, zoals dat van kandidaat in België, terwijl de tweede cyclus in één jaar leidt tot het diploma van licentiaat of in twee jaar tot het diploma van 'maîtrise'" en dat "het Franse licentiaat dus tegelijk een einddiploma - zij het met een beperkte draagwijdte - is en een tussendiploma tussen de eerste cyclus en de 'maîtrise', die de tweede cyclus afsluit"; dat daaruit volgt dat volgens de administratieve diensten van de verwerende partij de "maîtrise" in de zin van de Franse wetgeving niet automatisch kan worden gelijkgesteld met het gelijknamige diploma in de Franse Gemeenschap van België waarbij een derde cyclus van een universitaire opleiding wordt afgesloten; dat de met de gegevens van het dossier strijdige stelling dat die opleidingen gelijkgesteld dienen te worden, welke stelling in het eerste motief van de bestreden handeling naar voren wordt geschoven, door geen enkele bepaling wordt gestaafd;

Overwegende dat het tweede motief van de bestreden handeling de omstandigheid is "dat met toepassing van artikel 1, b, van het koninklijk besluit van 17 mei 1977, waarbij de werkingssfeer van de wet van 19 juli 1971 betreffende de toekenning van studietoelagen en studieleningen wordt uitgebreid tot de leerlingen en studenten die in het buitenland onderwijs volgen geen enkele studietoelage (kan) worden verleend aan studenten die in het buitenland een opleiding volgen waarvoor in België een gelijkwaardige opleiding bestaat"; dat de administratieve of rechtsprekende overheid die uitspraak doet over een aanvraag om

toelagen zélf geval voor geval dient na te gaan of er voor een in het buitenland gevolgde opleiding al dan niet een gelijkwaardige opleiding in België bestaat; dat immers noch in het koninklijk besluit van 17 mei 1977, noch in enige andere wets- of verordeningsbepaling criteria voor de gelijkwaardigheid zijn bepaald; dat die in ruime mate discretionaire bevoegdheid de overheid die deze bevoegdheid uitoefent echter niet vrijstelt van de uit het wettigheidsbeginsel voortspruitende verplichting om haar handeling te voorzien van een juridisch aanvaardbare rechtvaardiging, dat wil zeggen van een rechtvaardiging die, wat het recht betreft, op relevante bepalingen gegrond is en, wat de feiten betreft, steunt op materieel juiste en nauwkeurige gegevens die volgens de wet in aanmerking mogen worden genomen; dat in casu uit het dossier volgt dat er volgens de administratieve diensten voor de door verzoekster gevolgde opleiding geen enkele gelijkwaardige opleiding in België bestaat, noch op het stuk van het leerplan, noch op dat van het diploma uitgereikt ter afsluiting van de opleiding; dat in de bestreden beslissing geen onderscheid wordt gemaakt tussen het begrip gelijkwaardigheid sensu stricto en een ruimere opvatting van datzelfde begrip; dat de uitleg die achteraf in een memorie van antwoord is gegeven, die leemte niet kan opvullen; dat alleen opleidingen met dezelfde waarde, dat wil zeggen waarvan zowel de inhoud als het diploma waartoe ze leiden een vergelijkbare waarde hebben, als gelijkwaardig kunnen worden bestempeld; dat onderlinge gelijkenis kenmerkend is voor zaken van dezelfde aard; dat leerplannen die "onderlinge gelijkenissen vertonen" niet noodzakelijk gelijkwaardige leerplannen zijn; dat de Raad van beroep voor zijn beslissing in het licht van het voormelde koninklijk besluit van 17 mei 1977 geen juridisch aanvaardbare motivering heeft gegeven door te stellen dat er gelijkwaardige opleidingen bestaan zonder daarbij te vermelden welke die opleidingen zijn, terwijl die

stelling door het dossier wordt tegengesproken; dat een onjuiste of ontoereikende juridische kwalificatie zelfs niet op basis van de ruimste beoordelingsbevoegdheid kan worden aanvaard; dat het tweede en het derde middel gegrond zijn,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd wordt de beslissing d.d. 18 oktober 1996 van de Raad van beroep voor studietoelagen en studieleningen van de Franse Gemeenschap, die op 5 december 1996 ter kennis van Valérie VAN ACKER is gebracht.

Artikel 2.

Dit arrest zal worden overgeschreven in de registers van de Raad van beroep voor studietoelagen en studieleningen van de Franse Gemeenschap en melding ervan zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing.

Artikel 3.

De zaak wordt naar de anders samengestelde Raad van beroep voor studietoelagen en studieleningen van de Franse Gemeenschap verwezen.

Artikel 4.

De kosten, bepaald op 4.000 frank, komen ten laste van de verwerende partij.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare
terechtzing, op elf juni 1900 negenenegentig door :

de Hr. GEUS,	kamervoorzitter,
Mevr. DAURMONT,	staatsraad,
Mevr. GEHLEN,	staatsraad,
Mevr. HONDERMARCQ,	griffier.

De Griffier,

De Voorzitter,

M.-Cl. HONDERMARCQ.

J.-Cl. GEUS.

VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.